

Feliç dia de la Constitució

14 de març del 2024

Celebrem enguany els trenta-un anys de la Constitució. Els anys passen i ens aboquen així a la desaparició d'actors i testimonis de moments cabdals del país.

Això fa que, inevitablement, va quedant en l'opinió publicada el judici dels que no tenen tots els arguments per jutjar el que va succeir, per exemple, ara fa trenta-un anys en el procés que va portar a la Constitució del 1993.

Ho dic perquè sovint observo una gran diferència de percepció de la història recent entre les noves generacions i la meua, la que va viure les emocions i les pors del canvi del règim de paternalisme autoritari dels Coprínceps a un sistema constitucional que va convertir Andorra en un estat de dret, democràtic i social, en forma de copríncipat parlamentari.

També es van constatant les diferències de perspectiva entre els actors institucionals d'aquell període que va de l'any 1990 a l'any 1993.

Encara n'hi ha que fan una interpretació del procés constituent segons la qual Andorra no tenia cap altre destí que el de la submissió als arbitratges o mediacions dels dos grans estats veïns. I a partir d'aquí construeixen un relat maniqueu, de bons i dolents, que sembla deixar-los satisfets en el seu imaginat protagonisme cabdal.

Penso, sincerament, que ens convindria, emprant els mots de l'historiador francès Jean-Pierre Filiu, una interpretació "laica" del període constituent del 1990 fins el 1993.

Empro el mot "laic" aquí per buscar una neutralitat en relació a qualsevulla forma de creença, religiosa o no.

També podria dir que preferiria una lectura "desapassionada" d'aquells moments històrics.

Celebrem doncs la Constitució i felicitem-nos per ser hereus de la democràcia i l'amor a la llibertat però no siguem còmplices, en les festivitats i aniversaris, d'encobriments, de reconstruccions interessades i tergiversades del que realment esdevingué.

La història mai es repeteix i gairebé mai aprenem res en rellegir-la, però l'escriptura de la memòria no pot ser tramposa, per més propensió que alguns tinguin a la invenció d'una tradició.

Si no som capaços d'explicar i comprendre el que realment va succeir, pobres de nosaltres!

Jaume Bartumeu Cassany, excap de Govern i membre del Consell Nacional de Progressistes-SDP